Ч. 75 (11.328). Львів, понеділок 2. квітня 1928. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На новому ґрунті.

Львів, 1. квітня 1928.

Вперше від девяти літ, вперше від моменту заінсталювання на нашій території влади відродженої польської держави, в польських законодатних установах зявилося умандатоване представництво всіх українських земель під Польщею, а головно представництво Сх. Галичини. Зявилося воно в сильно, майже наполовину зменшеному числі з причин загально відомих. Але те чисельне зменшення в нічому не порушує його повного, 100-відсоткового мандату й його беззастережного довіря з боку всього українського громадянства. Ніхто з чужонаціональних послів, що вискочили з виборчої урни на українській території під Польщею, як Афродита з морської піни, не має морального права узурпувати собі представницьких прав і — правду кажучи — навіть не пробує строїтися в представницьке піря.

В польському соймі явилося 41 українських послів. Заступництво, хоч і наполовину перетереблене, всетаки поважне числом. На жаль, руйнуючий дух розбрату тріюмфував у нас не лише підчас виборчого періоду, але панує й тепер на парляментарній арені, де маємо аж чотири, а може й пять (коли рахувати окремо одинокого посла УПП) посольських груп. Правда, до сельробівських посольських груп важко виставляти вимогу обєднання, бо вони найшлися „по той бік добра і зла", маючи зовсім інші завдання, а зокрема завдання: розєднувати, а не єднати. Але треба дивуватися соц.-радикалам та їх безпартійним пасербам, що вони й дальше обстоюють свою повну сепарацію, навіть на чужому ґрунті. Дотеперішні спроби довести до спільного національного клюбу в польському соймі не дали ніякого позитивного висліду. А вже така, з першого погляду дрібна справа, як розміщення українських послів (нац.-демократів і радикалів) в соймовій салі, та перегородження їх клюбом одиноковичів, повинна спричинити якнайскорше усунення тієї перегороди шляхом створення спільного клюбу. Є це загальна вимога всього українського громадянства, яка повинна бути здійснена в найкоротшому часі.

Як же заманіфестувалася українська репрезентація на новому ґрунті? Це питання мусимо поставити тимбільше, що в складі тієї репрезентації (коли матимемо на увазі оба національні клюби: нац.-демократичний і радикальний) найшлися майже всеціло гомінес нові, не в розумінні громадянському, але чисто парляментарному. Зі старих, досвідних парляментаристів (на 34 нац.-демократичних і радикальних послів) найшлося в складі нашої соймової репрезентації тільки пять, а саме трьох з передвоєнних часів (д-р Загайкевич, д-р Куровець і д-р Бачинський) та двох — так сказатиб — „польського випуску" (П. Васильчук і С. Хруцький).

Вже в перших днях життя нового сойму виступи української репрезентації засвідчили, що на властивому місці найшлися властиві люди. Розуміється, загальну увагу приковували до себе перші кроки Українського Клюбу, який з огляду на свою чисельність є властивою репрезентацією українського народу, бо соц.-радикальний клюб поза співучастю в демонстрації підчас відкриття сойму нічим помітнішим не зазначився поки-що на парляментарній арені.

Вже на першому засіданні Український Клюб став твердою ногою на соймовому ґрунті. В першу чергу виступив він перший в обороні арештованих послів взагалі, а українських радикальних послів зокрема. Був це виступ в обороні виборних представників народу. Другим його актом була активна оборона парляментаризму, як виразника і головного чинника демократії. Цю свою оборону виявив клюб наглядно, перевівши вибір на соймового маршалка польської лівиці, старого парляментариста І. Дашинського, проти одиноковича з фашистівськими замашками проф. Бартеля.

Переходячи до парляментарної діяльности, першим актом українського Клюбу було зовсім зрозуміло — нагле внесення в справі виборчих надужить. І хоч те внесення спершу впало, то не тому, що воно не було на часі, тільки з огляду на своє походження. Польські реакційно-шовіністичні клюби, не говорячи вже про „одинку", голосували проти наглости внесення тільки тому, що його поставили українці. Отже тут не трактовано справи річево і доцільно, лише негативно-шовіністично. Найкращим доказом цього є та обставина, що три дні пізніше сойм приняв аналогічне внесення, поставлене польською лівицею.

Зате Українському Клюбові вдалося перевести своє друге нагле внесення, а саме внесення про амнестію для політичних вязнів, хоч лише трома голосами більшости. Мотивував його красномовно і багатомовною аргументацією пос. Загайкевич. Виступи представників Українського Клюбу в бюджетній комісії теж звернули на себе увагу. Словом на парляментарному ґрунті Український Клюб став твердою ногою. Його вплив і значіння загально помітні. Хоч теперішній Український Клюб чисельно мало-що більший від попереднього (в другому соймі), то його інтелектуальна вартість і політичне вироблення дозволили йому заняти не останнє становище в новому соймі, що виявилося між іншим вибором представників клюбу на становище віцемаршалка сойму і сенату. На всякий випадок можемо по перших кроках Українського Клюбу в соймі твердити, що його авторітет на парляментарній арені більший, як авторітет деяких польських клюбів, хоч і чисельно сильніших.

Одначе попри всі ті позитивні сторінки нашого виступу наших послів не можна поминути мовчанкою й одної недоладности. За таку вважаємо **lapsus linguae** пос. Біляка в бюджетовій комісії в розправі над інвестиційними кредитами (становище Українського Клюбу до тих кредитів зробив він залежним від вставлення 2 міліонів зол. на український університет) треба пояснити виключно тільки поспіхом і неможливістю перевести підготовку всіх виступів. Знаючи наших репрезентантів, знаємо й їх якнайкращі, простолінійні інтенції та змагання, знаємо їх велику любов і видатність великій справі української нації, знаємо їх посвяту і високий громадянський стан, однак мусимо в загальному інтересі вимагати більшої вдумчивости в кожній крок та основнішої підготовки кожного акту.

Нашу замітку в цій останній справі рішучо не можна пояснювати як докір. Є це тільки щира порада, пройнята тимисамими думками, поглядами і почуваннями, якими є окрилені наші умандатовані представники. Бо назагал виступи нашої репрезентації на новому ґрунті були гідні, продумані та доцільні.

Дискусія над ревізією мирових договорів.

Найбільше поширеним під цю пору часописом в світі є англійський популярний щоденник „Daily Mail", якого тираж перевищує фантастичне для наших умовин число $1\frac{1}{2}$ міліона екземплярів. Якимиж нічтожними перед таким числом є наші пресові органи з їх накладом, що, здається, ні в однім випадку не переходить десятка тисяч екземплярів! Власником цього могутнього англійського пресового органу, а понадто власником ряду інших щоденників, тижневиків і журналів є льорд Ротермір, наслідник недавно померлого геніяльного „пресового короля" льорда Норткліфа. Він же спільник багатьох американських часописів, словом: справжній диктатор великої частини англійської й американської, отже тим самим й — світової публичної опінії.

Льорд Ротермір стоїть дуже близько до „непримиримого" крила англійських консерватистів т. зв. твердолобів (die-hards) й весь ротермерівський пресовий концерн є на услуги їх політиків. Головно становище Daily Mail є в цім випадку рішаюче. Так було напр. у випадку розриву коаліції консерватистів і лібералів за кабінету Льойд Джорджа після війни, у випадку повалення кабінету Макдональда наслідком славної публікації листу Зіновєва й у багатьох інших важливих для англійської політики моментах. Короткі, ядерні, незвичайно приступні статті „Daily Mail" дуже зручно приноровлені до психольогії пересічного англійського обивателя („чоловіка з вулиці") — все в зворотничих хвилях англійської політики є цим першим сигналом, за яким звичайно йдуть чини. Отже не дивниця, що весь політичний світ дуже уважно прислухується до виступів згаданого ротермерівського ляйборгану.

Приблизно від року льорд Ротермір веде постійну й послідовну пресову акцію в обороні Угорщини. Він на всі лади доказує, що мадярам сталася в тріянонському мировому договорі тяжка кривда. Від тисячелітнього звязку з мадярською державою повідривано величезні полоси землі й силою повлучувано їх до ряду новоповсталих „ефемеридів". Наслідок? Збалканізовання Середньої Европи, мури непроступних митних кордонів, економічний занепад і взаїмна ненависть. Пообтинаний по всім суставам кадовб Угорщини — отсе, на думку льорда Ротерміра, найбільша загроза для миру в Европі. Цю загрозу можна найкраще усунути шляхом ревізії тріянонського мирового договору; тим паче, що всі новоповсталі й взагалі сумежні Угорщині держави, які одержали зі свіжонабутими землями й мадярські „меншини" — жорстоко переслідують громадян мадярської національности. Не виконують трактату про охорону прав національних меншин, забирають мадярам безправно землю (справа мадярських оптантів в Румунії) та інше.

Тому ясно, що як тільки „з далекого світу прилетіла" отся „бомба тай впала" — головно в мало-антантський казан, — там все пішло шкереберть. Малощо не вивернувся „вічний" у Чехословаччині міністер закорд. справ п. Бенеш. В Румунії й Югославії теж закишіло немов у муравлищі. Бо ні один ворог Угорщини не посмів злегковажити отсього пресового виступу. Зате мадяри впали в делірію одушевлення. Льорд Ротермір став у них просто наслідником Арпада. Угорський парлямент ухвалив й святочно вручив льордові Ротермерові „національний адрес подяки" за його оборону „потоптаних прав мадярської нації".

Без сумніву: виступ Ротерміра мав глибоко політичний підклад. Англійці мобілізують помалу цілу Европу проти більшовизму й всюди шукають **певних** союзників для тієї своєї політики. Таким союзником вони не можуть вважати ні славянських посестр: Чехословаччини й Югославії, котрі **ніколи не підуть оружно проти якоїб-то не було Росії**, ні тим паче Румунії, котрої мілітарну силу, як виходить, англійці оцінюють доволі низько. Залишається отже тільки Угорщина. Під залізною рукою Гортія — одинока певна, хоча й під цю пору: незначна ще мілітарна й політична сила. Саме корисна для Угорщини ревізія тріянонського мирового договору має цю силу Угорщини надійно скріпити!..

Та, коли офіційні „сфери" Малої Антанти заінтерпелювали з цього приводу англійський уряд, він, звичайно, рішуче відказався від якогонебудь звязку з акцією льорда Ротерміра. Чемберлейн виснив, що в Англії ще з давен-давна обовязує закон про свободу преси й уряд не може жадному англійському громадянинові заказати голосити в пресі любі йому думки. На цім і покінчилася акція Малої Антанти. Але не спочив льорд Ротермір. Англійці — страшенно послідовний нарід. Як бульдоги. Коли вхоплять жертву зубами — не пускають її, аж поки вона цілком не здасться.

Отже тепер впала нова бомба, на цей раз куди сильніша, ніж всі попередні. Муссоліні умовився з льордом Ротерміром і дав йому для „Daily Mail", для інших його органів, а також для 400 американських часописів, котрі обслуговує Ротермір — спеціяльне інтервю. В цім інтервю Муссоліні цілком приєднався до становища льорда Ротерміра в угорській справі й доволі мітично висловився, що мадяри повинні назад одержати не так може „природні" як „політичні" кордони їх держави. Мимоходом Муссоліні згадав теж про горожан б. австрійської (!!) національности, котрі живуть в районі Бренера. Цю справу Муссоліні вважає поладнаною раз на все й дивується, як взагалі можна її ще видвигати?

Та не в тім річ. Важне те, що офіційний представник великої держа-

ви Европи отверто висловився за ревізією одного з існуючих договорів. І хочаб за ним — словним покищо — виступом зараз і не пішли діла, то все сам факт, що питання про ревізію одного з них договорів взагалі поставлено на порядок дня европейської політики, має без сумніву, величезне значіння. Всі мирові договори є немов одна велика мозаїка. Витягнути один із її складових камінчиків — а решта, хоч-не-хоч, теж мусить рушитися. Не відомо тільки: коли й серед яких обставин це станеться?...

Д-р Павло Лисяк.

„Маслосоюз" у 1927 році.

Огляд праці й досягнень нашої молочарської установи за минулий рік.

В четвер 29. березня п. р. відбулися XVI. з черги загальні збори Краєвого Молочарського Союзу („Маслосоюзу"), на яких принято до відома звідомлення дирекції о діяльности й рахунків за мщнулий рік 1927 та намічено плян праці на 1928 р. З важнішими досягненнями й успіхами „Маслосоюзу" дозволимо собі познайомити наших читачів.

Централя „Маслосоюзу" у Стрию, що до війни розвивала чимраз ширшу акцію у Стрийщині і суміжних повітах, відновила свою діяльність після війни по правді щойно в 1924 р. І за останніх 4 роки, отже порівнюючи за дуже короткий час, „Маслосоюз" зріс так, що керманичі цієї установи можуть бути справді вдоволені з вислідів своєї праці. Бо „Маслосоюз" зростає і поширює постійно свої агенди, здобуваючи чимраз нові терени й даючи хліб у руки чимраз новим людям. А поширюється і зростає „Маслосоюз" передовсім тому, що його виріб, його масло, є справді безконкуренційне щодо якости і ним „Маслосоюз" завоював собі ринок як у Львові, так і у всіх більших осередках нашого краю.

Кілька дат і цифр ілюструють нам найкраще постійний розвиток „Маслосоюзу".

З кінцем 1927 р. мав „Маслосоюз" 160 членів-молочарських кооператив, що були з ним в постійному звязку. А ще в 1924 р. було таких кооператив-членів тільки 30, у 1925 р. — 72, в 1926 р. — 108. Зріст отже наглядний. Крім того співпрацювало з „Маслосоюзом" ще кільнадесять нескооперованих молочарень, що не могли бути принятими до „Маслосоюза", бо не мали відповідного приміщення, були зле уфундовані або не відповідали іншим вимогам, ставленим до членів цієї установи. Всіх достачців масла (кооператив) мав „Маслосоюз" в м. р. 236.

Щож до доставки масла до Союзу, то в 1927 р. доставлено його 736.458.24 кг, себто круглo 74 вагони. А в 1924 р. доставлено всього 41.518 кг масла, в 1925 р. — 164.506 кг, у 1926 р. — 372.277 кг. Коли порівнати доставу масла за останні два роки, то вийде, що в порівнанні з 1926 р. достава масла в 1927 р. зросла на 98.86 прц., отже майже на сто відсотків. Найбільше масла випродукувала в м. р. львівська округа „Маслосоюзу", бо аж 302.401 кг, себто 40.9 відс. усеї достави Союзу. Потім іде стрийська округа зі 146.251 кг., станиславівська з 99.188 кг, коломийська з 77.338 кг, самбірська з 54.006 кг, перемиська з 48.981 кг, дрогобицька (нова) з 10.078 кг і тернопільська (істнує щойно від кількох місяців) з 8.176 кг. Найбільше масла дістає Союз у літніх місяцях (май—жовтень), значно менше в зимових (листопад—квітень).

Усіх відділів-округ має „Маслосоюз" вісім: Львів, Стрий, Станиславів, Перемишль, Самбір, Коломия, Дрогобич і Тернопіль. Передбачується дальше поширення цієї сітки.

Масло продавано головним чином у краю. За кордон вивезено в минулому році всього 134.402 кг. З того до Австрії 80.563 кг, до Чехословаччини 14.494 кг, до Німеччини 39.344 кг. У попередньому році (1926) вивезено за кордон всього 48.472 кг масла. В найблищій будучині управа „Маслосоюзу" бере під увагу тільки два світові ринки збуту — Німеччину й Англію, бо вивіз до Австрії і Чехословаччини не конче оплачується. Пересічна ціна на масло, яку платив „Маслосоюз" кооперативам, виносила в 1926 році 5.18 зол. за 1 кг, в 1927 р. — 5.74 зол. Підвищення ціни за масло має свою причину в покращанні якости продукту.

Торговельні обороти „Маслосоюзу" виносили в звітовому році суму 6.804.674.21 зол. (в 1926 р. — 2,554.565.62 зол.). З того торги набілом дали 6.398.438.07 зол. (93.65 проц.), а торги машинами і приладдям 406.236.14 зол. (6.35 проц.). Зиск брутто, осягнений із загальних торгів 1927 р., виносить 345.261.10 зол., себто 5.07 проц. у відношенні до всіх торгів.

В 1927 було разом 14 склепів „Маслосоюзу", з того 5 у Львові (тепер 6), а по одному у Станиславові, Стрию, Дрогобичі, Тернополі, Перемишлі, Самборі, Коломиї, Яремчу (сезоново). У львівських склепах вторговано в м. р. 644.510 зол., у Станиславові 176.029 зол., у Стрию 90.415 зол., у Дрогобичі (за 9 місяців) 83.613 зол., у Тернополі (за 5 міс.) 74.626 зол., в Перемишлі 64.770 зол., в Самборі 36.679 зол., в Коломиї 35.867 зол., в Яремчу 32.975 зол., в Зелемяиці 30.741 зол. В порівнанні з детайлічними торгами в 1926 р. (383.988 зол.) зріст торгів піднісся на 220.80 проц.

Окремо слід згадати, що крім набілу Союз торгує в дрібній продажі і товарами спорідненими (яйця і мід, а тепер і сири власного виробу). Яйця продавали склепи Союзу в поодиноких відділах протягом року 987.672 штук, себто 16.461.12 кіп або 686 повних скринь. Меду продано 9.540.95 кг.

Можнаб іще навести богато цікавих, вельми потішаючих цифр, що характеризують діяльність „Маслосоюзу" в м. р. Обмаль місця не дозволяє нам цього зробити. Хто цікавий, нехай загляне до друкованого звідомлення Краєвого Молочарського Союзу за 1927 рік, а побачить до яких вислідів доводить солідна, на фахових студіях оперта праця керманичів і всіх робітників Союзу. Від себе побажаємо „Маслосоюзові" працювати дальше так систематично, дощільно, витревало і з таким успіхом, як досі

Памяти В. Антоновича.

Свято в Українській Академії Наук.

В неділю, 25. березня п. р. відбулося в Києві у великій салі Всенародньої Бібліотеки прилюдне засідання Історичної Секції та Комісії Української Історіографії при Українській Академії Наук, присвячене памяти відомого українського історика та громадського діяча проф. В. Б. Антоновича, з нагоди 20-річча з дня його смерти.

Засідання відкрив акад. **М. Грушевський**, що між іншим привитав на святі представника Галичини проф. д-ра **М. Кордубу** як делегата Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. У відповідь на це, проф. д-р Кордуба подякував за привіт та виголосив від наукових робітників Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові в свою чергу привіт для Академії з нагоди святкування памяти пок. Антоновича.

По тім приступлено до виголошування наукових рефератів про Антоновича та його наукову й громадську діяльність. Перший реферат виголосив акад. **М. Грушевський** на тему: **„Соціяльно-політичні концепції Антоновича"**. Референт зазначив між іншим, що російська культура й література не мали на Антоновича впливу, бо він йому свідомо протиставився добачуючи в російській культурі більше негативних чим позитивних елементів. Ця культура не могла — на його думку — подати провідних ідей народові. Росія була для Антоновича гнобителькою, Україна пригнобленою. За те цінив він польську культуру й літературу, бо добачував у них відблеск і відгомін европейської думки. З тієї причини вважав Лазаревський Антоновича „через чур поляком". На думку акад. Грушевського Антонович був демократом народником. Це його народництво набрало згодом характеру антидержавности і навіть анархізму.

У своїх перших історичних розвідках підкреслював пок. історик общинний характер і громадські форми історичного процесу. На основі його теорії удільно-вічева Русь мала три шари людности: громаду, що мала повну рівноправність і самоуправу; дружину, що складалася з чужого елементу, де на перший плян висувалися індивідуальні інтереси, а яка пізніше перетворювалася наслідком постійного осідлювання в боярство і накінець: княжу владу, тобто ватажків дружин, що стягали з громад податки й запроваджували свої суди, руйнуючи вічеві прінципи. Козацтво трактував Антонович як рештки давної громади під управою князів-гетьманів. Перше козацьке повстання проти поляків, було, на його думку, повстанням классовим громади. І хоч він потім зрікся деяких підстав своєї історичної схеми то вона всеж була дуже характеристична для громадської ідеольогії та історіографії не тільки для нього, але й для цілої тодішньої доби народництва. Колиж козацтво береться за державне будівництво історик Антон. стає критиком: „побідники — каже він — легкодушні марнотратники, що викликали море сліз і крови". Одначе він всеж таки плекає симпатію до демократичної частини козацтва та виправдує гайдамаків, доказуючи, що не сама тільки жадоба прибутків і наживи спонукала їх до боротьби. Попри те, твердить він, що український нарід не мав державних здібностей. Хоч Мазепа подобався йому своїм хистом та освітою, то всеж Мазепі приписував він одну хибу, а саме, що він вибрав лихий шлях. Він не дбав за нарід а оперався на аристократію, що й було причиною його невдачі.

Другий реферат на тему **„Антонович в українській історіографії"** виголосив проф. **О. Гермайзе**. Референт зазначив, що в українській історіографії мав Антонович визначних попередників, а найвидатнішим з них був Костомаров. У добі хоч і суперечних але й фантастичних історичних теорій Чайковського і Куліша, Антонович, вихований на польській і французькій культурі доби позитивізму та лібералізму в політиці — вложив свій історично-фільософічний світогляд. Провідна ідея того світогляду заключалася в тім, що соціяльні процеси є невідділимі від життя народу: окрема людина безсильна в розвитку історії. Деякі історичні явища кваліфікує він як явища провідні, які мав кожний нарід. Для Німеччини таким був феодалізм і для славянських народів общинність (так твердили славянофіли). Прикладаючи таку теорію до української історії, він визнає провідною історичною ідею

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

Ля Скаля.

Нариси з профілю.

(Докінчення.)

IV.

„Нерон" Арр. Бойто — ця панорама бурхливого, ненаситного життя, що кінчиться й нового — тихого, могутньою силою віри й ідей, що починається. Поганізм і християнізм.

Гуртові сцени — понад тисяча людей, богацтво колірів, сила оркестри, світла — примушує найвибагливійшого слухача на хвилину віддатись всеціло захопленню.

Нерон, засліплений силою своєї влади —

„Я повалив усіх богів!
„Дайте цитру — хай співаю!...
...Ставте престоли мені!..."

Дарма, що „Нерона" співає француз: італієць у театрі зовсім забуває про свій антагонізм, а ще по до такім виклику —

„Я — повалив усіх нумів!"

Після сцен християн у катакомбах чи в підземеллі горіючого цирку, — тоді, як Фануіл находить між трупами півмертву Астеріо, — автор своєю музикою веде слухача біля задуманих, лагідно-мелянхолійних святинь візантійського стилю. Уводить і до нутра храму. Ні зовні, ні внутрі ні одного остроаркового проміння. Є віра, мовчалива певність і сила. Тай чиж можна першим поривам, вірі, силі й терпінню християн дати іншу форму, як форму візантійського стилю? Адже готик — це тріюмф християнізму при владі, християнізму сильного, могутнього. Хоч тоді саме почала ломитися його правдива сила...

V.

В Скалі часто можна почути оперу, якої сюжетом російське життя. Тепер іде новоперероблена автором опера „Сибір" — Умберто Джйордано.

Головним мотивом твору послужила авторові пісня волжських бурлак. Тут вона — як туга безмежнього краю та його мешканців.

Сюжет наскрізь російський. Своїм змістом опера нічого не дає. Ось фрагмент із третьої дії: Царський губернатор відвідує оселю засланців-каторжників. Пощастилось йому прибути між них саме на Великдень. Тож вітає: Христос воскрес! Обнімається, цілується з каторжниками. Радість, утіха, музики — але засланці... в кайданах закуті. Хіба — іронія?

На початку другої дії гурт жінок прегарно, в живому темпі відспівує нашу, відому всім, народню пісню:

„Щож я буду бідний діяв"..

Очевидно, слова змінені, пристосовані до акції. Але на щастя — мельодія ні трішки не змінена. А то,знаете, неабияка гордість для нас, що пісню, яку ми в нашому краю соромимося співати, бо, мовляв, старозавітня, співають на сцені театру аля Скаля!

В третій дії ще двічі повторяються мотиви наших народніх пісень.

Правда, автор і не спостеріг ся, що москаль по нашому не знає тужити. І навпаки. Свою тугу, біль москаль щиріше вискаже своєю піснею, хоч і менше гарною.

І простолюдин знає і вміє тужити тугою, що кордонів не має, але тужить за своїм краєм, його природньою красою, нуждою, багацтвом, своїм селом, хатою, вихованням, культурою...

А вже сама туга стає безмежньою, спільною, яка єднає народи, побуджує їх до бунту, до поступу, до творчости.

Навіть людина широкої, всесторонньої культури найглибше, найщиріше тужить рідними мотивами.

Та всеж таки трішки сумніваймось: автор, даючи українські народні мотиви до опери „Сибір", в якій ані єдиної рисочки, взагалі нічого нема українського, мусів знати, що щось буде не до ладу... Врешті-решт: в українців можна взяти їх мотиви, бо вони й так мало ними користуються...

„Фіделіо" — Бетовен — музика, що єднає біль і тугу, змагання і щастя. Слухати цю таку близьку-близьку, а й таку незбагнуту музику й черпати сили до щоденної праці-боротьби! Хвилинами, наче чується знані нам мотиви, наче їх висказується в тихій і завзятій мовчанці нашого змагання.

Пісня тюремників, їх туга і молитва до сонця, до рос і зелені, до простору, до волі — це така сердешнобогата картина, жива в сильні, бадьорі колірн сонця, людини, скрипки...

Інтродукція, що вводить у четверту картину, переживання людини, що по довгих роках терпіння злиднів, потуркування доходить до своєї мети, — коли то людина відзискує загублену, втрачену волю...

В сильних хвилях музики чується могутнє життя нової, сильної людини. Чується щастя, що аж пригноблює на хвилину нашу істоту, як найважчий біль, в якому людина губиться, мов у безкрайному просторі, де повно сонця, музики, краси! Де — Воля!..

Мілано, 14. I. 1928.

українського народу принціпи: віч... нівеляризму... демократизму та широкого демократизму. В українській історіографії Антонович був першим, що обняв історичний процес певною фільософічною ідеєю. Він перший був тільки українським історичним. У методі своїх дослідів він аналізував історичні процеси реалістичним способом економічної аналізи, а це було пізним кроком до української історіографії. Йому пощастило першому створити зі своїх учеників дійсну школу.

Третій реферат на тему **„В. Антонович і Галичина"** виголосив представник львівського Наукового Т-ва ім. Шевченка проф. д-р **М. Кордуба**. „Збруч — говорив він — став тією рікою, що розділила синів одної матери китайським муром. Цей мур стояв півтора століття на перешкоді навіть для приватних зв'язків. До 60-их років тільки винятково поодинокі діячі відчували потребу звязку, а потім наддніпрянщина в Галичині була сенсацією. Змалювавши подрібно історію наддніпрянсько-галицького зближення проф. Кордуба схарактеризував вплив Антоновича як історика і громадянина. Як історик, він брав живу участь у виданні історичної бібліотеки, яку почав пок. Ол. Барвінський, а продовжувало Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові під редакцією М. Грушевського. Вплив цього видання був величезний. У Галичині майже не було інтелігента, щоби не передплачував бодай перших томів того видавництва. Його виклад про вотчину, виголошений перед невеличкою громадою у Львові зробив на всіх велике враження. Цей виклад видано потім трьома накладами. Вплив Антон. як громадянина почався ще з 1861 р., коли він зірвав з поляками і почав будувати в Києві українську громаду. Далі звязок Антон. з Галичиною позначився у виданні „Правди". Антонович надіслав до Львова дві статті: „Три національні типи народу" та „Лист подорожнього", це всуперечь думкам Драгоманова, що радив визнавати російську культуру, він закидав їй примітивізм та вульгаризм. Героїв російської культури він малював як хоробливих, поломаних істот. Обломовське ледарство, забобонний лик були, на його думку, характерними рисами російської літератури. Пізніше Антонович брав участь у т. зв. новій ері, що закликала галичан до зближення з поляками. Цей виступ викликав цілу бурю серед галицького громадянства, після чого „Народ" зробив нетактовний виступ проти Антоновича. Після призначення проф. М. Грушевського на катедру у Львові, зв'язки Антоновича з Галичиною зовсім припинилися.

По тому рефераті виголосив акад. *Грушевський* кінцеву промову, в якій подякував учасникам свята і родині Покійного за вшанування памяти Антоновича, а зокрема підкреслив, що присутність гостя з Галичини є живим доказом наших культурних звязків.

Подано за „Пролет. правдою" з 27. III. ц. р.

60-ліття наддунайської „Січи".

Опис ювилейного свята.

Дня 25. березня ц. р. відбувся з приводу 60-літніх роковин основання У. А. Т. „Січ" у Відні ювилейний концерт-академія у великій салі „Т-ва інженерів та архітектів" у I. окрузі при Eschenbachgasse 9. На концерті були присутні всі січовики, мала частина старшого громадянства та велике число робітництва (майже виключно з т-ва „Єдність"). Свято відбулося, що зважаючи на частинний бойкот віденської української інтелігенції, оснований на особистих справах, при заповненій салі та при участи представників: Студ. Т-ва „Молот" з Леобену, обох болгарських студентських товариств, литовського студ. т-ва, чеського студ. т-ва „Akademicky Spolek", югославянського студ. т-ва „Sloga", Союзу Славянських Студентів і Македонського Академічного Т-ва — усіх з Відня.

Торжество відкрив голова „Січи" п. Юрій Вітошинський промовою в українській та німецькій мовах, витаючи в першу чергу всіх прибувших гостей та представників товариств. Зупинившися коротко на ідеольогічному підкладі заснування Т-ва і його розвосі, віддав в імени найстаршої української організації в цю незвичайну хвилю глибоку честь і поклін памяти всіх українців студентів, січовиків і не-січовиків, що свої буйні голови поклали на жертівнику національного визволення свойого народу.

Доповненням святочного слова був відчит п. Іванусіва про Т-во „Січ" від його заснування до найновіших часів, у якому прелєгент підкреслив важніші події з історії Т-ва, як його заснування, розвиток, перше розвязання Т-ва 1896 р., далі черговий зріст за сецесії 1901-2, воєнний час, події 1918 р., живіший зріст еміграції.

В програму свята входили ще вокальні продукції мішаного та мужеського хору Т-ва „Січ" під управою п. М. Занька. Як хор, так і його дірігент вивязались добре зі свойого завдання чи при пісні „Сонце заходить" Шевченка-Лисенка, чи „Чом плачеш?" М. Д. Топки; найліпше відспівано „Вулицю" Ф. Колесси, яка в найкраще подобалась як своїм гостям, так і всім славянам і присутнім німцям. Вершком усього ювилейного свята були: чельосове сольо проф. Б. Бережницького, який відіграв „Думку" Барвінського, Papillon Popper-a та на домагання публики „Andantino" Martini; далі сольоспіви п-ни Е. Шкроби та скрипкове сольо п. М. Занька. Молода співачка вперше виступила перед нашою віденською публикою та вже цим виступом приєднала до себе слухачів, віддаючи по мистецьки своїм милозвучним сопраном „Бабине літо" Січинського та „Із слів моїх" Гайового-Січинського; п. М. Занько, знаний вже публиці талановитий скрипак, відіграв „Kol Nidrei" Max Bruch-a і „Souvenir de Moscou" Венявського та цим знова записався незатертим споминком у серцях усіх присутніх.

Після концерту виголосили привіти: п. І. Сірий від Т-ва „Молот" з Леобену та п. Тасев від Болгарського Акад. Т-ва і Союзу Славянських Студентів. На закінчення відчитано ще деякі важніші привітні письма, з яких привіт проф. Ю. Романчука викликав бурю гучних оплесків.

Ціле свято відбулось симпатично та представляло собою одну гармонійну цілість, як це й пристало на свято ювилею найстаршої української студентської організації. На комерсі, влаштованому після академії, виголошено ще кілька промов і всі учасники розходились до дому з кращою вірою в будучність.

Годилосьб ще згадати, що в суботу, дня 24. березня відбулися святочні загальні збори Т-ва „Січ", на яких почесним предсідником був „січовий дід" ген. З. Павлюх. На зборах відчитано історію Т-ва, споряджену п. Т. Марітчаком та іменовано почесними членами: д-ра Е. Петрушевича — голову першої конституанти Галицької Землі, О. Кобилянську з 40-ліття труду великої письменниці над збогаченням скарбниці української культури, ген. З. Павлюха, січовика й політичного вязня з 1877 р.; проф. д-ра Ст. Дністрянського за його працю в „Т-ві Прихильників Освіти" у Відні та дружнє відношення до нашої академічної молоді, а вокремі до самого Товариства та його членів; проф. Богдана Лепкого, одного з перших каменярів на шляху до нашого культурного розвитку і ... в обох січових альманахах; кінці проф. Богдана Бережницького за його довголітню, неоцінену многоразову поміч у численних прилюдних виступах Т-ва.

II. Привіти.

На першому місці годиться згадати про усті привіти, виголошені на ювилейному концерті пп. І. Сірим та Тасевом. Письменні привіти наспіли з різних наших земель і від різних земляків, і так надіслали привіти інституції, товариства, організації та інші установи:

Львів: Наукове Т-во ім. Шевченка, Т-во „Просвіта", Муз. Т-во ім. М. Лисенка, Т-во „Сокіл-Батько", Т-во Прихильників Освіти, Центральний Комітет УНДО, Т-во „Луг" враз із редакцією „Вістей з Лугу", Українське Лікарське Т-во, Учительський Збір Вищого Муз. Інституту ім. Лисенка, Львівський Боян, Т-во українських студентів техніки „Основа", Українське Технічне Т-во, Українська Управа Старшин Пластунів, Студентська Громада.

Відень: Українське Т-во Прихильників Освіти, Земляцтво — секція при Т-ві „Січ", українське роб. т-во „Єдність", Український Жіночий Союз, чеське студ. т-во „Akademicky Spolek", Литовське Студ. Т-во.

Краків: Українська Студ. Громада, Корпорація українських студентів „Січ".

Варшава: Українська Студ. Громада.

Прага: Український Університет, Центральний Союз Українського Студентства (Цесус), Український Акад. Комітет, Українська Акад. Громада.

Пшібрам: Кружок українських гірничих і гутничих студентів „Каменярі".

Подєбради: Українська Господарська Академія.

Брно: Українська Студ. Спілка — філія
Ґрац: Українське Акад. Т-во „Січ".

Леобен: „Молот" — т-во українських гірничих студентів.

Німеччина й Данціг: Український Науковий Інститут, Українська Громада, Союз українських старшин в Німеччині, Спілка студентів-українців у Німеччині, Союз Українських Студ. Організацій Німеччини й вільного міста Данцігу СУСОНД), Українське студ. т-во „Зарево", Українська Студ. Корпорація „Галич", Союз українських студентів „Основа", Т-во українських студентів високих технічних шкіл „Чорноморе".

Крім цього прийшло понад сто привітів від „січових дідів" і старших та молодших січовиків, які будуть поміщені в „Ювилейному Збірнику" Т-ва.

Міжнародня вистава преси.

Заклик до українського громадянства західних земель і еміграції.

В травні ц. р. буде відкрита в Кельні над Рейном, в Німеччині, велика міжнародня вистава преси. Усі народи принесуть до неї зразки друкованого слова своїх країн, щоби усвідомити собі та показати іншим, що в них на цьому полі зроблено. На цій грандіозній виставці, такій важній для репрезентації перед чужинцями та для пропаганди, не сміє бракувати українського відділу.

Український Науковий Інститут у Берліні взяв на себе завдання влаштувати в рамках цієї вистави особливо важний для нас відділ: „Україна в освітленні німецької преси".

Лише спільними силами всього українського громадянства буде можливо зібрати розсіяні по всіх усюдах, потрібні для вистави видання та осягнути повноту, котра буде достойно репрезентувати наш нарід. Тому Дирекція Інституту звертається до всіх громадян, котрі розпоряджають якиминебудь відповідними матеріялами, або даними про них, допомогти нам у цьому дуже важному для цілої України ділі, та дати зібрані матеріяли на час вистави (від травня до жовтня) Інститутові до розпорядження.

Приймаємо такі періодичні та неперіодичні видання:

1) Німецькою мовою видавані часописи та журнали, присвячені українській справі (Напр.: „Ruthen. Revue", Ukr. Rundschau" та інші; з кожного видання не більше одного річника.)

2) Німецькі книжки про Україну.

3) Німецькі брошури і летучки про Україну.

4) Мапи, ноти, видання з німецьким текстом і т. д.

5) Окремі числа німецьких журналів присвячені в цілости українським справам та довші статті про Україну, поміщені в німецькій пресі.

Матеріял буде впорядкований у таких групах: 1) Періодика; 2) Книжки, ноти, мапи; 3) Листівки з видами, видані на німецькій території; 4) Журнальна література, окремі статті.

Часовий протяг, з якого матеріяли збираємо, не обмежений.

Посилки та інформації просимо посилати на адресу Інституту:
Ukrainisches Wissenschaftliches Institut Berlin W 56, Französische str. 28.

За всі присилані матеріяли Інститут ручить і зверне їх зараз-же після закінчення вистави. Всякі зі збиранням і пересилкою сполучені кошти покриє також Інститут.

Берлін, 20. березня 1928.

Директор Інституту:
Д. Дорошенко.

Парляментарні вісти.

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ У СОЙМІ.

Безличний напад сельробів на УНДО.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) На вчорашньому засіданні, яке було присвячене 3-ому читанню бюджетової провізорії, перший забрав слово пос. **Чучмай** (Сельроб-правиця). Заповідає боротьбу з фашистівською системою терору та жалується на екстермінаційну політику уряду. Потім ні сіло, ні пало, переходить до полєміки з українськими партіями, слушно зрештою пятнуючи УНС-в, рапом накидається на УНДО, „як партію, що запродала український нарід в польську неволю". На той безличний зворот дуже гостро зареагували з місць посли Українського Клюбу. Пос. Чучмай розсівшись почав плести небелиці про гроші з німецького ген. штабу для УНДО, так, що його промова скінчилася серед великого гамору. Пос. **Вальницький** (Сельроб-лівиця) починає говорити по українськи. На спротив маршалка переходить на польську мову. Говорить про виб. надужиття і кінчає словами: Витягаємо братню руку до польського робітника і селянина та разом із ними виповідаємо вам боротьбу. Пос. **Ута** (нім.) заповідає, що Німецький Клюб буде голосувати за провізорією як держ. конечністю, однак це голосування не перерішує становища клюбу до уряду. (Голос: тепер уже вас не перенесуть і залишитеся в Лодзі*). Опісля перервано дискусію. Пос. **Сохацький** (ком.) протестує проти відібрання йому слова. Після того як слова йому не уділено, починається на комун. лавках голосна обструкція стуканням у пульти та граним на всяких інструментах. Маршалок перестерігає Сохацького двічи із записанням до протоколу та грозить видаленням зі салі. Коли це не помагає, маршалок видалює Сохацького з одного засідання і зарядже перерву. Після перерви, коли Сохацький не хотів вийти, маршалківська сторожа виносить його на руках. Серед того приходить до бійки між комуністами і соціялістами. Комун. Бітнерові видирають із рук трубку і передають Дашинському. Після перерви марш. Дашинський виголошує коротку заяву, що не дозволить на теоризування чотирохсоткількадесять послів пятьма людьми та засідія в корені внеможливлюватиме спроби в перешкоджуванні нормальним праця такими засобами, як муз. інструмент. Комуніста Бітнера і пос. Росіка видалено з одного засідання. Гаврилюка і Вальницького прикликано до порядку із записанням до протоколу. Після того референт пос. Кжижановський в останнім просить приняти урядовий проект бюдж. провізорії. При голосуванні поправка правиці і лівиці, яка полягає на тім, щоби бюдж. провізорію оперти на законі з 1927 р. відкинена 182 год. проти 164. Після оголошення висліду клюб НД вийшов із салі. З інших поправок принято поправку на одноразову допомогу держ. функціонарям, яка буде виплачена у двох ратах 20. квітня і 20. травня. Потім цілу провізорію принято в 3 читанні. Опісля принято теж в 3. читанні законопроект про інвестиції. Засідання перервано до вечера.

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ В ОСВІТЛЕННІ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Сьогоднішня „Газета Варшавска" (центральний орган НД), пишучи про виступи українців, зазначує таке: Мусимо ствердити, що виступи меншостей носять дуже рішучий, цілком ясний, ірредентистичний характер, та залишаються без відповіди. Ніхто з президіяльних лавок сойму не пригадує їм, що вони чейже у вівторок склали присягу, ані теж ніхто з польських промовців не реагує на їх претенсії. Це ділає на клюби меншостей ще більш підбурюючо. Поміж декларацією пос. Тарашкевича з року 1922, як голови Білоруського Клюбу і вчорашньою декларацією нинішнього голови клюбу посла Ерецича лежить ціла пропасть. Тоді говорилося про співжиття в границях нашої державности, а нині політична орієнтація Білоруського Клюбу йде в ірредентистичному напрямку. В іншім місці пишучи про промову пос. д-ра Загайкевича та сама газета зазначує: Український Клюб проявляє надзвичайно спритну тактику у використуванні положення й обставин і таким робом накидає себе на провідника цілої опозиції. Є це справа небезпечна яка може мати далекі консеквенції.

*) Пос. Ута, нар. учитель у Лодзі був за свою політ. діяльність перенесений на далеку провінцію.

ІЗ ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) За 4 дні істнування сойму Український Клюб вніс ось такі інтерпеляції: 1) в справі конфіскати „Діла" ч. 65 (ще не полагоджено); 2) Пос. Тершаковець до міністра освіти в справі заборони заснування т-ва „Пласт" для української молоді 1-шої державної гімназії в Самборі; 3) Пос. Целевич до міністра освіти в справі розпорядку, що українські приватні і державні школи святкують іменини Пілсудського; 4) Пос. Тершаковець до міністра освіти в справі пиятики в коршмі, невідповідної поведінки і деморалізації шк. дітвори управителем школи Антоном Гаєським в селі Ставчанах пов. Городок Ягайлонський; 5) Пос. Гриць Тершаковець до міністра внутр. справ в справі виборчих зловживань у виборчому окрузі ч. 49 на членах громади Тершаків, пов. Рудки, Сегрина Василя і постерункових поліції, команданта постерунку в Підзвіринцях п. Тасса, постерункового в Копичинцях п. Радванського і команд. постер. в Ставчанах п. Чорнушки; 6) Пос. Великанович до міністра освіти про уневажнення просьби в справі перенесення в дорозі конкурсу учителів української національности з західних кураторій до шкільної окружної кураторії Львів. Зголошено такі внесення: 1) в справі виборчих зловживань; 2) в справі амнестії (принято); 3) в справі зміни регуляміну обрад в соймі; 4) пос. Остап Луцький в справі негайної допомоги для дрібних рільників, що потерпіли підчас повені в осени мин. року в 3-ох воєвідствах Сх. Галичини; 5) пос. Великанович у справі відписання грунтових податків на 1927-28 р. і 1928-29 р. в гірських повітах станиславівського воєвідства, а з окрема повітів Турка і Сколе; 6) пос. Заваликута в справі відшкодування для громади Шилівці пов. Копичинці за утрачені грунти після приняття рижського трактату; 7) пос. І. Заваликута про уділення довготермінових кредитів для знищених після світової війни міста Гусятина і сіл в повіті Копичинці; 8) пос. д-р Загайкевич в справі ухвалення новелі до 58 статті шкільного закону з 15. липня 1927 р.

В сенаті зголошено ось такі інтерпеляції: 1) сен. о. Ю. Татомир до міністра внутрішних справ в справі незатвердження старостом вибору начальника громади в Шляхоцькій Волиці; 2) сен. о. Ю. Татомир до міністра почт і тел. в справі зловживань контр. управителя почт. уряду в Луці, самбірського повіту; 3) сен. М. Кузика до міністра внутр. справ в справі припинення у виконуванні обовязків начальників громад правно вибраних в селі Данилівцях і Богданівці пов. Зборів.

Крім того дня 27. III. з сойм. трибуни пос. Загайкевич протестував проти знасилювання свобід послів. 28. III. пос. Дм. Левицький зложив правно-держ. декларацію, 29. III. пос. Баран виголосив промову з нагоди бюджет. провізорії, 30. III. пос. Біляк виголосив промову з нагоди законопроєкту про інвестиції, пос. Загайкевич боронив наглий внесок про амнестію. На бюджетовій комісії виголосили промови пос. д-р Біляк і д-р Баран.

СКЛАД АДМ. КОМІСІЇ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) До адмін. комісії від Українського Клюбу ввійшли пос. Целевич і Заваликут.

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКИХ СЕНАТОРІВ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) На першім засіданні сенату сен. **Горбачевський** промовляв як перший після референта бюджет. провізорії і склав таку заяву: Український Сенатський Клюб стоїть на становищі декларації, яку в соймі склав голова цілого українського представництва. Тому, що політика уряду не змінилась і що уряд не рахується з потребами українського народу та не виконує зобовязань, які сам перейняв перед закордоном і в своїх законах і щодо переведення виборів і акту насильства в першім дні відкриття сойму особливо обтяжують цей уряд, ми не можемо мати до нього довіря і будемо голосувати проти провізорії.

ЗАСІДАННЯ СЕНАТУ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Референт сен. **Шарський** з 1-ки поручає приняти бюдж. провізорію без змін, себто відкинути поправки, приняті соймом. Сен. **Горбачевський** складає заяву (як вище). Сен. Альбрехт (ХД) заявляється за провізорією, як держ. конечністю. Сен. **Шрайбер** (жид) каже, що жиди голосуватимуть за провізорією, як держ. конечністю, хоч мають поважні сумніви конст. і госп. натури. Від травневого перевороту нема ніяких змін на краще. До нині для жид. населення є обмеження з царських часів. Бльок жидів із нац. меншостями признано протидержавним актом, хоча в Німеччині підчас виборів під проводом самої польської меншости всі нац. меншини лучаться у бльок. Сен. Гасбах (нім.): Нім. Клюб голосуватиме за провізорією, однак хоче, щоби уряд перед предложенням повного бюджету вияснив своє становище до нац. меншостей ясно і виразно. Від цього залежна є дальша поведінка Нім. Клюбу. Сен. Гломбінський (НД) не хоче торкатись політ. справ, лише заповідає, що при першій нагоді порушить справу переведення виборів. Сен. **Соколовський** (ППС): Клюб здержиться від голосування. Сен. **Янушевський** (Визв.) заповідає голосування проти. В голосуванні принято бюджетову провізорію без змін. Після того ввійшов на денний порядок законопроект про інвестиції. Віцепремієр **Бартель** поручив приняти проект без поправок сойму. В голосуванні поправки сойму відкинено, а принято закон в урядовому тексті. На прикінці засідання сен. **Богданович** (біл.) зголосив нагл. внесок на звільнення з вязниці сен. Рогулі. Сенат признав наглість внеску і відіслав справу до регулямін. комісії. Відіслано тудиж **внесок Українського Клюбу в справі зміни регуляміну нарад сенату.** Серед інтерпеляцій є інтерпеляція ендеків до міністра закорд. справ у справі рішення представника мішаної комісії на Гор. Шлеську Кальондера, в якому Кальондер признав слушність нім. зажаленню і відхилив примус співання роти нім. шк. дітворою. Найближче засідання сенату після великодних ферій.

ПРОМОВА ПОС. Д-РА ВОЛ. ЗАГАЙКЕВИЧА.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Як ми вже повідомляли, Український Клюб зголосив внесок про амнестію для політ. вязнів, наглість якого мотивував пос. д-р **Загайкевич**. Він говорив: Високий сойме! Коли в імени Українського Клюбу забираю голос, щоби обгрунтувати негайність зголошеного нами внеску про амнестію для політ. вязнів, то роблю це тому, щоби дати вислів нашій глибоко відчуваній потребі як найшвидше полагодити цю пекучу справу. Я певний, що буду речником усіх тих, для яких слова демократія, свобода переконання та особиста свобода не є пустим звуком. (Перериваня). Дивно, що хто небудь може переривати промову представника народу, який стоїть ось тут перед вами в соймі на те, щоби зясувати вам біль і потреби народу. Особливо коли мова йде про польське тюремництво, то ви, які день виходу з Магдебурга Й. Пілсудського святкуєте урочисто, не повинні протестувати проти амнестії тих вязнів, в імени яких промовляю. Якщо хочете винести з цеї салі епітет тюремної сторожі, то можете переривати мені та голосувати проти. Наш внесок обіймає тюрму разом із слідч. арештом. Стверджую, що слідч. арешт приноровлюється до підозрілих за політ. провини надмірно і без стриму. Два роки тому у травневій дискусії пос. Тугут сказав, що в Польщі нема людини, яка не відріжняла би політ. провини від звичайної і мотивів політ. злочинців від кримінальних. Пригадайте собі, що тоді йшли вулицями міста манифестуючі маси і несли транспаренти з домаганням політ. амнестії та відкриття брам для політ. вязнів. На жаль, усе це пройшло без відгуку і нині сидять у тюрмах іще ті, яких присудили за провини рр. 1918-19. В нинішніх обставинах сам сойм повинен кинути клич: „Відчинити ворота тюрем і випустити політ. вязнів!" Я прошу приспішити регулямінову полагоду цеї справи. Пригадую, що серед вязнів значний контингент творить молодий елемент, бо молодь пориває ідея шандже. Не забувайте, що вязниця є спец. школою, в яку входить неук а виходить освічений абітурієнт. Кінчу бажанням, щоби ця маршалківська палиця, яка скликує нас на засідання, постукала до тюремних брам вашою постановою. (Оплески, які переходять в овацію)

•

Промову пос. Загайкевича, яку ми подали в скороченні, виголошену з ораторського боку з великим хистом, вислухано з надзвичайною увагою та зробила помітне враження. Безумовно, що вона вплинула на прийняття негайности внеску. Нинішній „Robotnik" з приводу цеї промови зазначує, що сойм дістав в особі пос. Загайкевича досвідного парляментариста.

БІЛЬШ ПАПСЬКИЙ НІЖ ПАПА.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) При голосуванні над українським внеском про амнестію для політ. вязнів звернуло увагу і викликало великий несмак серед самих поляків, що тих кількох українців по походженні, які ввійшли до сойму з 1-ки голосували проти внеску. Особливо цинічно поводився пос. Богуславський (з Кремінця). Факт цей кидався в очи тому, що навіть деякі посли з одинки голосували за внеском, як прим. конс. монарх. посол із Вильна Маткевич. На пос. Маткевича накинулися деякі посли з одинки, які не знали хто він такий, а думали, що це українець.

УРЯД РОБИТЬ ОБСТРУКЦІЮ.

Варшава, 31. березня 1928.

(Власна телефонограма.)

(ік.) Сьогодня вранці сойм приняв бюджетову провізорію без змін, а сенат пополудні її затвердив. В той спосіб справа з провізорією скінчена. Однак, щодо проекту над державними інвестиціями, то сойм приняв законопроект з доповненням видатків, разом на суму 42 міл. (при тому 25 міл. на будову народніх шкіл). З тих 42 міл. 35 міл. не були передбачені і не мали покриття. Сенат відкинув всі поправки. Тимчасом соймова бюдж. комісія, що під вечір у друге зібралася, знов приняла попередню ухвалу сойму, себто на 42 міл. більше інвестицій, ніж пропонував держ. проект. Тому 1-ка почала обструкцію, обраховану на те, щоби втомити лівицю та підіждати, поки багато послів-селян польської лівиці виїде веч. поїздами додому. Після того при здекомплетуванні опозиції 1-ка, здається, може перевести закон про інвестицію, пропонований сенатом, себто по відкиненні внесків соймової бюджетової комісії. Ця обструкція висловилася так: Перший як промовець 1-ки виступив пос. Санойца, колишній радикальний член Строн. Хл., нинішній вірний союзник князя Радзівіла з 1-ки. Санойца, який був уже в попередньому соймі предметом загальної веселости, виголосив тригодинну промову, якої, мабуть, і сам не розумів. Після нього більш години говорив пос. Анущ (1-ка). Коли поставлено внесок на перервання дискусії, одинка була проти перерви. Коли Український Клюб зголосив принціпіяльний внесок на відкинення бюдж. преліміняря, 1-ка зажадала поіменного голосування над тим внеском. Так в год. 11. вночі йде обструкція. Невідомо, як довго триватимуть ці забави. Зрештою тактика 1-ки непотрібна, бо становище польської лівиці нещире та може згори було рішене здекомплетування підчас голосування, щоби дозволити 1-ці перевести законопроект про надз. інвестиції без змін. З огляду на спізнену пору не вичікуємо кінця цеї безплідної забави.

Польща і Литва в Кенігсберзі

ПОЧАТОК ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

Польща і Литва вибрали собі для переговорів нейтральне місто — Кенігсберг. Польська преса звертає увагу, що цей вибір не є дуже щасливий. Кенігсберг — бувша столиця пруських королів, осідок мряки, вогкости, отруйних бацилів малярії, чаду із фабричних димарів. Польською делегацією проводить мін. Залеський, литовською премієр Вальдемарас. Окрема комісія має зайнятись правильником нарад. Предметом цих нарад мають бути справа комунікації почтової та телефонічної, залізничих получень, прикордонних формальностей, плавби на Німані.

До Кенігсбергу зїхалось поважне число чужинних журналістів. Деякі із них пробували негайно зробити інтерв'ю із Вальдемарасом, щоби пустити у світ вістку про настрій, який попереджує дипльоматичні розмови. Вальдемарас здебільша вимикав їх. Загальний погляд такий, що справа них формальні, застережені загально міжнародніми договорами, не повиннї дати притоки до трудностів і непорозумінь. А проте факт, що на ці переговори зїхались представники чужої преси вказує на те, що це є виключені несподіванки, дарма, що переговори почались традиційними формами чемности і що навіть кенігсберська преса пробує створити гостинну атмосферу.

Вальдемарас висув думку представникам преси, що інавгураційне засідання варшавського сойму спричинить міністерську кризу, яка дасть змогу Литві вести переговори в кращих умовинах, ніж теперішні. Міністер Залеський вірить, що переговори у Кенігсберзі закінчаться позитивно для обох переговорюючих сторін.

Тетари.

„Кооператива Український Театр" під дир. И. Стадника (вул. Шашкевича): 3-го вистава у Вел. Міськім Театрі.

Міський великий театр:
1-го 3·30 „Гра кохання й смерти".
1-го 7·30 веч. „Помста Йонткова".
2-го 7·30 веч. „Самсон і Даліла".
3-го г. 7·30 веч. „Ой не ходи Грицю", — вистава Укр. Театру.

Міський „Театр Новин":
1-го 3·30 „Дівча з пушти".
1-го 8 веч. „Леді Шік".
2-го г. 8 веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Апольо": „Серафин людства" (Франциск із Ассізі).
„Палас": „Симфонія великого міста", „Артистки на сцені й в житті".
„Лев": Пат і Патахон як банківці"
„Фатаморгана": „Шансонетки".

НОВИНКИ

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису підпало знову конфіскаті — цим разом за продовження наглого внесення Українського й Білоруського Клюбів у справі виборчих надужиттів, якого першу частину цензура пропустила. Щоб не наражувати „Діла" на нову конфіскату і на дальші страти, ми приневолені припинити дальше друкування того наглого внесення.

— **Ревізії й арешти.** В суботу вранці перевела поліція ревізію на вул. Кентшинського 10 у Мулькевича. Арештували там Карла Мулькевича і одного гостя, що був там: Левицького. У Романа Кізьмовича перевели тільки ревізію.

— **Арештування вбийника Гука?** Німецька польська преса приносить нові подробиці про арештованого, обвинуваченого у вбивстві бувш. студента Гука, якого загально вважали конфідентом поліції. Є це Пантон Полотнюк, скінчений гімназист із Станиславова. У ніч, коли застрілили Гука, він мав грати з ним шахи, а не почувавши в хаті, втік у невідомім напрямку. Полотнюк, кажуть, мав після цього виїхати за кордон і недавно вернувся через Данціг. Мешкав він анонімово у візьного з „Канадіян Пасіфік"-у у Львові, Кульчицького, на Вульці. Позавчора поліційні агенти зустріли випадково Полотнюка на вул. Понінського. Його легітимація була на чуже прізвище. При ревізії в його хаті найшли бравнінг, його дневник, а також шаблю, на якому мали бути вирізані слова „присягаю собі поміститись у важкій годині." Полотнюк заперечує, що був у кімнаті Гука трагічної ночі і був свідком замаху на нього, одначе не виявить імени свого товариша, який убив Гука. Всі ці інформації подаємо на відповідальність джерел, з яких беремо.

— **За українську школу під Польщею.** В статті під цим заголовком в ч. 67 „Діла" з 24. березня 1928 р. зайшла друкарська помилка, яку слід справити: Вичисляючи плебісцитові надужиття за українською школою у львівському повіті подано помилково, що в Підберізцях війт не хотів стверджувати підписів, а коли устні і письменні жалоби у старостві і воєвідстві та телеграми до міністерства лишились без успіху, тоді шкільні декларації легалізував судовий офіціял. Отже те все трапилось не в Підберізцях, де війт радо потверджував підписи на шкільних деклараціях і сам як батько підписав шкільну декларацію за українською школою. Це було в Підбірцях.

— **Крамниці довше відчинені.** Вийшов новий декрет, який дозволяє усім крамницям бути відчиненими 10 годин денно, харчевим 12 годин, а в суботу та перед святами всім 12 годин.

— **Плямистий тиф** стверджено в таких місцях недалеких від Львова: Братковичі (Городок Ягайл.) і Мостиска. Недуга може перенестись через нечистий одяг мешканців із цих місць (воші).

— **Хитруни.** Не новий, але вічно добрий спосіб заробітку найшов панок Густав Черкавський, що виступав у ролі редактора неістнуючого календаря „Земиліп" і так довго брав гроші за оголошення до нього від ріжних фірм аж забезпечив собі безплатний побут в арешті. Трійка, що жила з гри в карти по поїздах, а також із примагідних крадіжей: подружа пара „Ляови" Чарнецькі і Адольф Віннер із Камінки Струмілової заїхали теж до арештів.

— **Бандитизм.** На почті в Перемишлі вломники розбили касу і забрали 100.000 зол. Слідів ніяких не лишили, бо працювали в гумових рукавичках і кальошах. Цікаве, що в будинку почти весь час стояла... поліційна варта. Цього-ж дня було ще три вломи в приватних домах. Підозрівають, що перемиські вломники ті самі, що недавно ограбили почту в Радомі на 120.000 зол. — У Радехівщині в с. Дмитрові, два озброєні парубки напали в ночі на дві хати, де сподівались ограбити мешканців і одного з них постріляли.

— **Пожежі.** У кам'янецькому повіті, громаді Бербеки вогонь спалив 25 моргів ліса. У Станині (Радехівщина) згорів дім, а в Головчинцях (Заліщики) три господарства.

— **Як родиться мода.** Льондонська преса звертає увагу, що князь уельський, відомий з того, що часто паде з коня на лозах і перегонах і вбирається з чепурною недбайливістю появився на однім офіціяльнім святі в жакеті і ясносірих штанах, закочених. Зараз на другий день льондонські чепуруни ажлапували цей екстравагантний одяг. Модні кравці заметушились у тривозі, чи мода, якої вони придержуються захитається від дива: жакет і сірі штани до гори! цеж страшне видовище! Тимчасом преса пояснила на другий день, що наслідник престолу попросту помилився, не маючи часу взосіх переодягти сірих штанів. При цьому всі пригадують дивогляд, що король Едвард VII. забувши раз застібнути собі останній гудзик при камізольці ввів моду, якої досі придержуються англійські „модисти".

— **Гарний національний фонд.** Шведська суспільність збирає з нагоди 70-ліття короля Густава V. дарунок для нього. Поклик у цій справі підписали найчільніші діячі, вчені та достойники. Король заявив заздалегідь, що весь фонд призначений для нього він віддає на наукові досліди над недугою рака. З цією метою збудують у Штокгольмі окремий інститут, а радовий шпиталь поширять. Густав V. іде за прикладом свого батька Оскара II., який одержавши в 75-ліття своїх уродин 2.2 міл. корон призначив їх на боротьбу з чахоткою.

— **Надзвичайна песа.** Свого часу ми повідомляли про сензаційну вістку, що англійська література збогатилась одним новим твором, написаним тепер, давно помершим Оскаром Уайльдом. Є це песа, якої текст диктував „дух" Уайльда пані Гестер-Довден підчас спіритистичних сеансів. Знавці творчости Уайльда, спіритисти та скептики зацікавились цією історією. Стверджують, що підчас сеансів запрошений містер Совль не випускав руки медіюм, пані Довден, яка рухала рукою автоматично. Пані Довден писала в гіпнотичнім сні пересічно 2500 слів на годину. 4 особи, що були присутні при сеансах, заявляють, що із тексту не вичеркнув ніхто ні слова. Знавці заявляють, що мало є імовірне, щоби особа без великого літературного таланту могла так швидко написати твір такої літературної вартости. Бо нова песа Уайльда має всі прикмети його інших пєс. Що більше: почерк пані Довден є тотожний із почерком живого Уайльда, але тільки тоді, коли вона є в гіпнотичнім трансі. Крім цього пані Довден запевняє, що вона ніколи не бачила рукописів Уайльда. Заголовок песи подиктований спершу в трансі „Надзвичайна песа" був змінений „духом" пізнійше на інший: „Чи є це вигадка?" Саме над цим питанням можуть ломати собі голови всі, що вірять у чудеса і не вірять. Бо як сказано в „Гамлеті": „Більше є чудес на небі та землі, ніж мріяли коли всі ваші фільософи".

— **Оборонець мяса.** На доказ, що в найпростіших справах спеціялісти можуть мати найсуперечніші погляди, ню-йорський лікар Кларенс Ліб доказує у фаховім журналі, що для здоровля найкраще їсти багато мяса. Ліб у протилежности до загальної думки наводить приклади на піддержку цього погляду. Підбігуновий подорожник Стефансон їв на протязі 9 міс. тільки мясо і почував себе чудово. Ескімоси, що годуються виключно мясом доживають старого віку. Один із пацієнтів Ліба їсть щоденно три біфштекси і ніколи не терпить на шлунок, а є при цьому першорядним спортовцем і не почуває ніколи втоми. Північні американці їдять річно пересічно 68 кільо мяса, а аргентинці... 153 кільо і не є менше здорові.

— **Слава.** Опівночі на залізниці в Будапешті великий натовп. Публика жде нетерпляче на поїзд, який трохи припізнився. Нарешті він вїзжає. Оклики „еліен!", вимахування хустинами, китиці квітів. Так витають кінову артистку Вільму Бянкі і її мужа Рода Ля Рок. До овації приєднуються і пасажири. Із того самого поїзду висідає з великими труднощами граф Альберт Апоні, що вертається із Женеви, де боронив захвято прав Мадярщини. На сиволосого дипльомата ніхто не жде, ніхто його не запримічує. Нарешті йому вдається найти носія, що помагає йому пробитись через юрбу. Кінова пара сідає в авто і відїзжає в тріюмфі при голосних окликах, а кандидат на нагороду Нобля, один із найстарших діячів Мадярщини іде самотний... однокінкою. — Другий образок: у варшавськім виборчім льокалі приходить старий громадянин, щоби сповнити свій обовязок голосування. Натовп великий. Предсідник комісії питається: „Ваше імя і прізвище?" „Станіслав Войцеховський". „Професія?" „Гімназійний учитель". „Прошу легітимацію". Старець не має її, забув у хаті. Він уже мусить відходити. На щастя, хтось із присутніх у комісії пізнає голосуючого і потверджує, що знає його. Це бувший президент держави — Станіслав Войцеховський. Тоді і решта членів пригадує собі його і дозволяє йому голосувати без легітимації.

— **Розумна анкета.** Один із норвеських редакторів мав оригінальну думку, коли підчас свят Ібсена в Осльо, вибрався в мандрівку між „нарід", себ-то між юрбу громадян у місті і поза містом з цікавою анкетою. Когонебудь він зустрів, на вулиці, у трамваї, поїзді, старого чи молодого, бідного чи багатого, всіх питався: „Чи ви не знаєте пана Ібсена?" Цим запитом хотів він перевірити, наскільки найбільший письменник Норвегії є відомий широкому громадянству. Відповіді, які він зібрав є доказом, що навіть велика державна маніфестація в честь поета не зовсім спопуляризувала його імени. Багато осіб казало, що не знає, де Ібсен живе. Один ліхтарник гадав, що він живе в ратуші; один старший добродій не чув про письменника ніколи, бо він не був із... Осльо, а з провінції. Одна крамничниця гадала, що поет Ібсен помер 300 літ тому і не пригадувала собі, що читала з його творів. Продавчиня часописів знала заголовки творів Ібсена, а одна молочарка не бачила ніодної його песи, бо ще ніколи не була в театрі. Неодин помішав переплутав твори Ібсена із творами Гольберга.

— **Світова всячина.** Помер бувш. мадярський міністр внутрішніх справ Йосиф Крістофі. — Повінь загрожує всій провінції Венеції; величезні гаті не стримують ріки Горноне; 500 родин без даху. — У Мюнхені помер поет Гумпенберг. — Альбанський сенат прийняв закон про заборону багатоженства; магомеданам дозволені подружа із католиками та православними. — Помер бувш. льорд-канцлер Англії Кейв. — Яхт Вандербільта, що виїхав із Фльориди в Ню Йорк досі не вернувся. — Геройка віденського процесу Громавеску, що вбила свого мужа вступає до театру. — Безвісний берлінський промисловець згубив на вулиці портфель з 130 міл. марок. — У Будапешті виставили одноактову комедію, в якій головною особою є Франц Йосиф I. — У Грацу вбила себе письменниця Мігерка, тому, що її виповіли мешкання. — В околиці Праги найшли зуби мамута. — Двом англійськ. офіцирам удалось утікти із чужинного легіону в Африці після великих трудностів; є це рідкий випадок щасливої втечі. — При найближчих виборах в Англії голосуватиме 2 міл. більше жінок як мужчин.

— **Промоція.** Дня 29. березня п. р. відбулася на варшавському університеті промоція Витовта Левицького на доктора всіх лікарських наук.

— **„Нова кухня вітамінова"**. О. Заклинської, виходить з друку 15. квітня п. р. Книжка має поверх 1000 приписів куховарських, поділена на III, а саме: I. Вегетаріянська кухня, у якій є приписи про печиво і безалькогольні напитки; II. Мясна кухня і III. Кухня дієтична, діточа і пластова. При кінці книжки є ясний перегляд всіх приписів, словарець куховарських слів, порядок подавання страв і т. п. Ціна книгарська 7 зол. в брошурі 8 зол. в переплеті (півполотно). Хто присилає з гори передплату, платить лише 4 зол. за брош. прим. Для уникнення непорозумінь звертаємо увагу, що замовлення за післяплатою не є передплатою! Хто хоче користати з обниженої передплатної ціни, мусить вислати з гори 4 зол. Хто не має довіря до В-ва і боїться вислати 4 зол. то післяплатні замовлення рахуватимемо по 7 зол. без почт. пересилки. Речинець до присилання передплати (4 зол. за 1 прим.) кінчиться з днем 15. квітня. Пізніші замовлення виконуватимемо по 7 золотих за брошуру, 8 зол. за оправний прим. — **В-во „РУСАЛКА", Львів, Куркова ч. 16.**

З життя наших установ

Загальні збори Богосл. Наук. Товариства у Львові відбулися дня 6. березня в Духовн. Семинарії у Львові. Отворив збори голова Т-ва о. д-р Йосиф Сліпий, посвячуючи теплу згадку помершим — в часі від останніх Заг. зборів — членам Т-ва, Преосв. еп. д-ру П. Бопанови, о. Сим. Білецькому, о. Ом. Менцінському і о. Гр. Релчукови, з яких головно перший багато натрудився для добра Т-ва, віддаючи йому весь свій талант і залишаючи йому свою цінну бібліотеку. Предсідником зборів був о. д-р Дорожинський, секретарював о. Мих. Лада. Звіт із Т-ва зложив голова. Товариство причинилося в великій мірі до оснування Богословської Академії у Львові, яка почне працювати в початком шк. року 1928/29. На діяльність Т-ва треба глядіти з наукового і фінансового боку. Науковий бік уповні задовольняючий. Т-во видає орган „Богословія", і видало цього року велику граматику церковної старо-славянської мови о. д-ра Св. Карлута. Крім цього секції мали кілька своїх засідань, де читано праці дійсних членів. Фінансовий бік діяльности не такий світлий і Т-во мусить боротися з великими фінансовими труднощами, спираючись на одних тільки членських вкладках і передплатниках „Богословії" та на ріжних, невеликих датках членів і прихильників. Т-во має 205 членів, з цього 1 почесного а 21 дійсних. Число членів у відношенні до числа священиків у всіх трьох дієцезіях мале. Бібліотека має 65 журналів і 1538 книжок. До нової Ради Т-ва увійшли: о. д-р Сліпий — голова, о. д-р І. Бучко — касієр, о. П. Хомин — генер. секретар, о. д-р В. Василик — бібліотекар, а о. В. Садовський, о. д-р Гн. Цегольський і о. Мих. Галант — контрольна комісія.

Учасник

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

В Яворові помер **Андрій Марків** загально відомий і люблений громадянин, довголітній — висужений директор школи, 79-літній старець, хоть духом до кінця все молодий.

Яворівська громада відпровадила його тлінні останки на вічний спочинок достойним похороном по нарадах від правах при участи яворівського хору, пласту української гімназії, під слова прощальних промов бесідників від імени ріжних установ суспільности.

Покійний уродився 1856 р. у Буневі, явор. пов., образувався в Яворові і Львові, де й осягнув степень учителя. Учителював вперед приватно у Бучаччині, опісля публично два роки у Львові у школі Чацького. В Яворові пережив 45 літ, де був довгий час учителем мужеської школи виділової, опісля директором Української Народної Школи ім. Т. Шевченка. Як учитель, директор і педагог визначався зпоміж усіх своїх товаришів чималим хистом і незвичайно теплим, батьківським серцем для молоді.

Покійний був також примірним, небуденним громадянином і працював на всіх ділянках громадянського життя. З пок. бурмістром Яворова Гіблем дбав Він про піднесення міста Яворова; з пок. Іваном Загаєвичом збудував „Народний Дім“ в Яворові, хоть і поляки мають Йому також завдячити свою будівлю „Сокола“. Це були давні часи, коли наше старше громадянство дивилося ще рожево на „братів Поляків“ і їх потреби на нашій землі. Однак час, розвій подій, у краю звертають Покійного виключно на шлях праці тільки для власного народу — і тим дає Він доказ свого великого патріотизму. Працює як член або як директор чи як голова або предсідник таких наших інституцій, як „Сільський Господар“, „Задаткова Каса“, „Просвіта“, „Кредитове Товариство „Народний Дім“ в Яворові, „Бесіда“, Товариство „Гаразд“ в Яворові, „Драм. Гурток“ і т. п. Налєжав до перших основників „Української гімназії і „Рідної Школи в Яворові“. На кождому кроці сліди сьогодні плоди Його невсипучої, хосенної праці. Земля Йому пером!

В неділю, дня 8. квітня 1928. р. відбудуться в Дрогобичі в салі „Нар. Дому“ о год. 11 перед пол.

Звичайні Загальні Збори

Т. С. Т. „Підгіря“ в Дрогобичі

зі слідуючою програмою нарад:

1. Отворення Зборів. 2. Відчитання протоколу з останних Зборів. 3. Звіт секретаря. 4. Звіт скарбника. 5. Звіт мячевої і шахової секції. 6. Звіт контрольної комісії. 7. Уділення абсолюторії. 8. Вибір Ради Т-ва. 9. Внески й запити. Колиб в означену годину не явилось приписане статутом число членів, то Збори відбудуться о годину пізніще без огляду на число членів. — За Раду Т С Т. „Підгіря“ в Дрогобичі: голова Шмігельський, секретар Гандаківна. 1828 1-1

Подяка.

Цим шляхом складаємо сердечну подяку Всім, що дня 21. III. п. р взяли участь в похоронах Найдорощої Жени і Матері бл. пам. **Мелянії Пелех-Левицької**, або в інший спосіб виявили нам в цьому нещасті своє співчуття. В першу чергу почуваємося до обовязку, зложити щиру подяку Всв. і Впр. о. Митрату А. Базюкови за звеличання сумного обряду своєю участю, за теж саме складаємо щиру подяку Всв. і Впр. ОО. Крилошанам: о. Т. Бобикевичеві, о. Д. Лопатинському, о. Л. Лужницькому, Всв оо. професорам: о. д-ру Я. Левицькому, о. д-ру В. Лабі, о. д-ру І. Бучкові, Впр. оо.: Совітникам: о. Бачинському Евг., о. Сенчишинові, як також Вп. Богословам: Петрові Левицькому і його Товаришеві за асисту. З окрема дякуємо Всв. о. в-ректор. д-ру Лабі за прегарне і зворушаюче надгробне слово. Дякуємо рівнож Вп. П. проф. д-ру Венгловському, Вп. П д-ру Вахнянину та Вп. П. д-ру Гинилевичові за совісну лікарську опіку для Покійної в часі довготревалої недуги. Дякуємо також за участь в похоронах Зборові Вп. ПП. Проф Головної Академічної гімназії д-ру Сітницькому, Тершаківцеві, Степкові, Довбушанові і Зимакові, дальше мистцям співакам: Вп. ПП. д-ру Сіркові, д-ру Недільці, З. Попелеві, Сімоновичеві Ярімовичеві за відспівання панахиди і хорові учеників голови. академ. гімназії під проводом тов. А. Гнатишина за похоронні пісні в часі походу. Не менше щиро дякуємо сердечній Подрузі Покійної Вп. Марії Світенькій з Ладичина і Вп. Прок. Тихому управ. дібр з Цітової, що з далеких сторін прибули віддати останню прислугу Покійній. В кінці дякуємо щиро Світлій Дирекції Т-ва „Дністер“ на руки Вп. П. Ярослава Коцтуника і Раді Службовиків „Дністра“ за висказані співчуття і уділення помочі а надто Вп. П. Меценасові д-ру С. Федакові, Дорогим Товаришам урядникам і Товаришкам праці, Службовикам „Дністра“, Товаришам ученикам VIII б. академ. гімназії і Всім іншим нашим приятелям і прихильникам що взяли участь в похоронах, або устно чи письменно виявили нам своє співчуття. У Львові в березни 1928. Левицький Юстин муж, та сини: Богдан і Ярослав ученики VIII б кл. акад. гімназії. 1830

Подяка.

Комітет церковний в Баранчичах к. Самбір складає щиру подяку п. Петрови Балицькому майстрови- будівничому з Лопушної п. Самбір за солідне і гарне вибудовання церкви і поручає його всім хто хотівби приступити до будови нової церкви. — Комітет будови церкви

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.